

Metodický pokyn

**k vyhlášce č. 64/2008 Sb.,
o formě uveřejňování informací souvisejících s výkonem veřejné
správy prostřednictvím webových stránek
pro osoby se zdravotním postižením
(vyhláška o přístupnosti)**

Obsah

1	Předmět metodického pokynu	5
1.1	Seznam použitých zdrojů	5
1.2	Slovník použitých pojmů a zkratek	6
1.2.1	Použité pojmy	6
1.2.2	Použité zkratky	6
2	Přístupné webové stránky	8
3	Pravidla přístupného webu	10
A.	Obsah webových stránek musí být dostupný a čitelný	10
	Pravidlo 1	10
	Pravidlo 2	11
	Pravidlo 3	11
	Pravidlo 4	12
	Pravidlo 5	12
	Pravidlo 6	13
	Pravidlo 7	13
B.	Práci s webovou stránkou řídí uživatel	13
	Pravidlo 8	13
	Pravidlo 9	14
	Pravidlo 10	15
	Pravidlo 11	15
	Pravidlo 12	16
	Pravidlo 13	16
	Pravidlo 14	17
C.	Informace musí být srozumitelné a přehledné	17
	Pravidlo 15	17
	Pravidlo 16	17
	Pravidlo 17	18
D.	Ovládání webových stránek musí být jasné a srozumitelné	18
	Pravidlo 18	18
	Pravidlo 19	19
	Pravidlo 20	19
	Pravidlo 21	20
	Pravidlo 22	20
	Pravidlo 23	21
	Pravidlo 24	21
	Pravidlo 25	22
E.	Zdrojový kód musí být technicky způsobilý a strukturovaný	22
	Pravidlo 26	22
	Pravidlo 27	22
	Pravidlo 28	23
	Pravidlo 29	23

Pravidlo 30	23
Pravidlo 31	24
F. Prohlášení o přístupnosti webových stránek	24
Pravidlo 32	24
Pravidlo 33	24
4 Změny.....	25
4.1 Změny oproti předchozí verzi	25
4.2 Změnové řízení	25

Úvod

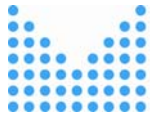
Novela zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů (zákon č. 81/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony) zavádí povinnost orgánů veřejné správy postupovat při uveřejňování informací způsobem umožňujícím dálkový přístup (na webových stránkách) tak, aby byly informace související s výkonem veřejné správy uveřejňovány ve formě, která umožňuje, aby se s těmito informacemi v nezbytném rozsahu mohly seznámit i osoby se zdravotním postižením.

Ministerstvo vnitra je zmocněno ustanovením § 12 odst. 1 písm. d) zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů k vydání vyhlášky k provedení § 5 odst. 2 písm. f) zákona.

Tato verze metodického pokynu je určena tvůrcům/správčům webových stránek. Na základě zkušeností s využitím tohoto metodického pokynu a vyhlášky samotné bude vytvořena nová verze vyhlášky o přístupnosti.

Oproti první verzi přináší verze 0.11 změnu hodnoty vzájemného kontrastu v komentáři k pravidlu č. 6 z hodnoty 5:1 na 4,5:1, a to na základě finální verze metodiky WCAG 2.0 z prosince 2008.

Verze 1.10 obsahuje některé praktické rady pro tvůrce/správce webových stránek tak, jak je formulovali zástupci hendikepovaných osob na základě vlastních zkušeností s přístupností webových stránek.

1 Předmět metodického pokynu

Tento metodický pokyn bezprostředně navazuje na vyhlášku č. 64/2008 Sb., o formě uveřejňování informací souvisejících s výkonem veřejné správy prostřednictvím webových stránek pro osoby se zdravotním postižením (vyhláška o přístupnosti).

V souvislosti s požadavky na úpravu přístupnosti webových stránek publikovalo v srpnu 2004 Ministerstvo informatiky „Best Practice – Pravidla pro tvorbu přístupného webu“, kterými se mnoho orgánů veřejné správy řídilo a podle kterých optimalizovaly či vytvářely své webové stránky. Pravidla byla postavena na metodikách WCAG 1.0, Section 508, Blind Friendly Web a rozšířena o praktické poznatky a zkušenosti tvůrců.

V rámci výzkumně vývojové činnosti vznikla v roce 2007 nová verze Pravidel respektující aktuální návrh WCAG 2.0 a připomínky hendikepovaných uživatelů. Tato nová pravidla se stala základem vyhlášky č. 64/2008 Sb., o formě uveřejňování informací souvisejících s výkonem veřejné správy prostřednictvím webových stránek pro osoby se zdravotním postižením (vyhláška o přístupnosti).

Vyhláška č. 64/2008 Sb., o přístupnosti, vytváří předpoklady pro to, aby hendikepovaní uživatelé internetu – především zrakově a sluchově postižení, osoby s poruchami učení a soustředění a uživatelé se zhoršenou motorikou horních končetin – nebyli jakkoliv diskriminováni při získávání informací od orgánů veřejné správy prostřednictvím webových stránek; a tím napomáhá hendikepovaným uživatelům dosáhnout toho, aby v běžném životě měli stejné nebo alespoň co nejvíce podobné podmínky jako ostatní uživatelé.

Hendikepovaní uživatelé mohou k obsahu webových stránek přistupovat buď standardními programovými prostředky, jako jsou standardní webové prohlížeče a nebo mohou využívat speciální programové prostředky asistivních technologií, které jim umožní lépe zpracovat informace uvedené na webové stránce i strukturu stránky.

1.1 Seznam použitých zdrojů

Zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 64/2008 Sb., o formě uveřejňování informací souvisejících s výkonem veřejné správy prostřednictvím webových stránek pro osoby se zdravotním postižením (vyhláška o přístupnosti)

Pravidla přístupnosti – Příloha č. 3 k závěrečné zprávě projektu vědy a výzkumu "Přístupnost webových stránek orgánů státní správy" – Bc. David Špinar, Mgr. Radek Pavlíček – H1.cz s.r.o., Masarykova univerzita, Tyflocentrum Brno, o.p.s.

Analýza reálných problémů přístupnosti, Technický a metodický výklad přístupnosti a další dokumenty a výstupy projektu k rozvoji přístupnosti a užívání asistivních technologií

1.2 Slovník použitých pojmů a zkratk

1.2.1 Použité pojmy

Vyhláška o přístupnosti – vyhláška č. 64/2008 Sb., o formě uveřejňování informací souvisejících s výkonem veřejné správy prostřednictvím webových stránek pro osoby se zdravotním postižením (vyhláška o přístupnosti)

Zákon o ISVS – zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Webová stránka – jedna stránka webového serveru nebo aplikace, která obsahuje členěné informace. Jedná se o samostatnou stránku s jedinečnou strukturou, obvykle podobnou v rámci celého webového serveru

Webová služba (Web Service) – skupina technologií a metod, které spojují informační systémy prostřednictvím internetu a umožňují jim spolu efektivně komunikovat a vyměňovat si informace

Focus – prvek grafického uživatelského prostředí. Například tlačítko, formulářový prvek, odkaz

Objekt – jedna informace v rámci webové stránky, která má jednoznačně definovanou svoji technickou skladbu, druh a účel

Prohlížeč – jakýkoliv programový prostředek, který je schopný interpretovat informace na webové stránce a zprostředkovat je uživateli

Asistivní technologie – soubor prostředků a programových nástrojů, které usnadňují práci s informacemi tím, že dokáží informace (nejen na webové stránce) jednoznačně určit dle jejich druhu a účelu a správně je zprostředkovat buď uživateli, nebo dalšímu programu. Asistivní technologie je také rozšíření nebo doplnění prohlížeče pro potřeby osob se specifickými potřebami.

1.2.2 Použité zkratky

CAPTCHA (Completely Automated Public Turing test to tell Computers and Humans Apart) – plně automatický veřejný Turingův test k odlišení počítačů a lidí, používá se na webu tam, kde je potřeba rozlišit lidské uživatele od robotů – například při vkládání komentářů, při registraci apod.

CSS (Cascading Style Sheets) – soubory kaskádových stylů; jazyk pro popis vzhledu webových stránek vytvořených v jazycích HTML, XHTML nebo XML.

PDF (Portable Document Format) – formát pro přenositelné dokumenty, souborový formát zajišťující stejné zobrazení dokumentu na všech zařízeních.

RTF (Rich Text Format) – formát souborů pro ukládání textů včetně formátovacích značek.

HTML (Hypertext Markup Language) – hypertextový jazyk pro popis stránek ve World Wide Web, resp. značkový jazyk pro hypertext; jeden z jazyků pro vytváření stránek v systému World Wide Web, který umožňuje publikaci stránek na Internetu.

XHTML – novější norma jazyka HTML, která je založena na transparentním XML a tím je také interpretována. X na začátku znamená eXtensible, rozšiřitelný. Tato specifikace umožňuje především širší možnosti v uspořádání kódu a rozlišení interpretace stránky pro různé technologie bez potřeby restrukturalizace kódu stránky. Jedná se o XML s vlastnostmi značkovacího jazyka pro webovou stránku, odlišnosti jsou v jednotlivých verzích XHTML, které spolu nemusejí být nutně zpětně kompatibilní.

WCAG (Web Content Accessibility Guidelines) – pravidla pro přístupný web vytvořené skupinou WAI v rámci W3C.

WAI (Web Accessibility Initiative – Iniciativa pro bezbariérový web).

W3C (World Wide Web Consortium W3C) – mezinárodní konsorcium jehož členové společně s veřejností vyvíjejí webové standardy pro World Wide Web, také se zabývá vzděláním a přístupností.

XML (eXtensible Markup Language) – rozšiřitelný značkovací jazyk, obecný značkovací jazyk, který umožňuje snadné vytváření konkrétních dokumentů a sad pro prezentaci dat, nejen databázových, ale i s volnou strukturou, pro různé účely a široké spektrum různých typů dat. Jazyk je určen především pro výměnu dat mezi aplikacemi a pro publikování dokumentů.

2 Přístupné webové stránky

Vyhláška č. 64/2008 Sb., o přístupnosti, upravuje formu uveřejňování informací, které souvisejí s výkonem veřejné správy a jsou uveřejňovány na webových stránkách orgánu veřejné správy. Příloha této vyhlášky obsahuje jednotlivá pravidla, jejichž prostřednictvím je forma uveřejňování zmíněných informací definována.

Formu uveřejňování těchto informací je třeba uzpůsobit tak, aby byly informace přístupné nejen pro uživatele se zdravotním postižením, ale i pro potřeby jejich dalšího zpracování nejen asistivními technologiemi, ale třeba i automatizovanými systémy analýzy obsahu. Proto je nutné, aby webové stránky byly vyrobeny podle pravidel tvorby přístupných webových stránek uvedených v příloze vyhlášky o přístupnosti.

Orgánům veřejné správy není bráněno postupovat při zveřejňování informací na webových stránkách i podle dalších všeobecně uznávaných pravidel nebo technických norem, pokud jsou v souladu s pravidly uvedenými v příloze vyhlášky o přístupnosti. Pravidla uvedená v příloze vyhlášky o přístupnosti jsou kompromisem mezi technologickými možnostmi umožňujícími hendikepovaným občanům přístup k informacím a reálnými možnostmi orgánů veřejné správy (mezi které patří i nejmenší obce). Lze očekávat, že zejména větší orgány veřejné správy budou mít zájem o to, aby co nejvíce usnadnily přístup k informacím právě hendikepovaným občanům (je to nejjednodušší způsob, jak jim tyto informace mohou předat). Zároveň budou orgány veřejné správy chtít, aby jejich webové stránky dokázaly zpracovat i další technologie (jako jsou vyhledávače, analyzátoři obsahu, apod.) a budou uplatňovat další opatření, případně budou stávající pravidla uplatňovat s přísnějšími parametry.

Orgán veřejné správy se může rozhodnout, zda informace související s výkonem veřejné správy uveřejňované na svých webových stránkách uveřejní v jedné verzi, která bude splňovat pravidla uvedená v příloze vyhlášky o přístupnosti, nebo je uveřejní ve více verzích, z nichž jedna bude výslovně určena osobám se zdravotním postižením (dále jen „přístupná verze“). V návaznosti na to je třeba zajistit, aby přístupná verze byla uživatelům se zdravotním postižením snadno dostupná z verze, která požadavky dané pravidly obsaženými v příloze vyhlášky o přístupnosti nesplňuje.

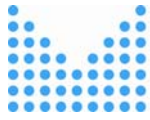
Prakticky to znamená, že pokud orgán veřejné správy provozuje více verzí webových stránek, z nichž některé nevyhovují pravidlům stanoveným v příloze k vyhlášce o přístupnosti, musí z těchto stránek umožnit osobám se zdravotním postižením jednoduše dosáhnout přístupné verze. Rovněž je třeba, aby orgán veřejné správy provozující více verzí webových stránek aktualizoval při změně jedné z těchto verzí i verze ostatní.

Z hlediska efektivity správy i údržby webové prezentace je vhodnější mít pouze jednu verzi webové prezentace. Z tohoto důvodu doporučujeme vytvořit pouze jednu verzi webové prezentace, která vyhovuje pravidlům přístupnosti. Pokud orgán veřejné správy vytváří nové webové stránky, je třeba, aby již ve fázi návrhu webové prezentace uplatnil pravidla uvedená v příloze vyhlášky o přístupnosti, a to pouze v jediné verzi webových stránek (je vhodné tuto podmínku uvést do zadávací dokumentace pro výběrové řízení na vytvoření nových webových stránek).

Je vhodné zmínit i skutečnost, že ačkoliv jsou pravidla formulována s ohledem na zdravotně postižené občany, jejich respektování slouží zároveň i uživatelům, kteří využívají pro komunikaci méně rozšířené hardwarové a softwarové vybavení. Tato pravidla také vymezují, na co je nezbytné dbát při tvorbě kvalitních webových stránek. Webové stránky vyhovující pravidlům přístupnosti jsou třeba přednostně umísťovány do výsledků vyhledávačů a jsou je schopny rozpoznat analyzátoři obsahu.

K vytvoření vyhlášky o přístupnosti bylo přistoupeno vzhledem k potřebě sjednotit taková pravidla, která by na jedné straně respektovala potřeby hendikepovaných uživatelů a asistivních technologií, na druhé straně příliš neomezovala správce webových stránek a poskytla jim jednoznačné mantinely pro stanovení přístupnosti obsahu. Úprava webových stránek tak, aby splňovaly pravidla přístupnosti uvedená v příloze vyhlášky o přístupnosti a základní funkčnost, nijak neomezuje nativní funkčnost a grafický design webových stránek.

3 Pravidla přístupného webu

Splnění většiny pravidel uvedených v příloze vyhlášky o přístupnosti je pro orgán veřejné správy povinné. Některá pravidla jsou však označena jako podmíněně povinná. Neznamená to ale, že by se tvůrce/správce webových stránek mohl rozhodnout sám z vlastní vůle, zda takto označené pravidlo splní či ne. Vždy se musí rozhodnout v závislosti na podmínce uvedené v pravidle. Např. pravidlo č. 17 musí webové stránky s větším rozsahem splnit vždy, webové stránky malého rozsahu mají možnost toto pravidlo nesplnit, avšak toto nesplnění musí v prohlášení o přístupnosti odůvodnit tak, aby bylo jednoznačně patrné, že se na něj podmínka uvedená v pravidle vztahuje.

Pravidla se vztahují k tvorbě webových stránek a nebylo jejich cílem stanovovat podmínky pro práci se soubory, které též mohou sloužit ke zveřejnění některých informací (například soubory ve formátu PDF).

V následujícím textu je vždy v úvodu každé části kurzívou uvedeno pravidlo z přílohy vyhlášky o přístupnosti, a dále následuje vlastní komentář. V závěru komentáře ke každému pravidlu je zveřejněno určení, zda je pravidlo povinné či podmíněně povinné.

A. Obsah webových stránek musí být dostupný a čitelný

Pravidlo 1

Každý netextový prvek nesoucí významové sdělení musí mít svou textovou alternativu.

Řada uživatelů nedokáže kvůli svému postižení nebo vybavení vnímat grafické prvky, obrázky nebo jiná multimédia. Proto všechny obrázky, které mají informační význam, musí mít ve značce `` uvedený atribut `alt`, který obsahuje textové vyjádření významového sdělení obrázku. Atribut `alt` rovněž musí obsahovat i části obrázkové mapy (prvek `<area>`) a odesílací obrázkové tlačítko formuláře (prvek `<input type="image">`).

Za alternativní popisek grafického prvku se nedá pro tyto účely považovat atribut `title`, nebo `dttitle` a ani skript, který po najetí zobrazí samostatnou vrstvu popisku prvku, neboť taková akce (zobrazení popisku grafického prvku) by byla závislá na fyzickém najetí kurzorem myši. Alternativní popisek grafického prvku musí být svým významem a technickým provedením čitelný vždy a pro každý softwarový prostředek.

Pokud obrázek žádnou významovou informaci nenese a je použit pouze jako dekorace, atribut `alt` má vždy prázdnou hodnotu. I v takovém případě však atribut `alt` musí být přítomen, neboť řada asistivních technologií se snaží dovodit funkci a název obrázku z jiných údajů, pokud atribut `alt` nedostanou. Není-li atribut `alt` přítomen v parametrech objektu, asistivní technologie sdělí uživateli cestu a název objektu, tedy třeba `"/images/menu/menu3.jpg"`, což uživateli vůbec nic neřekne. Pojmem "prázdná hodnota" se rozumí prázdná vlastnost atributu (tedy dvakrát za sebou uvozovky), nebo jedna mezera jako vlastnost atributu. Prázdnou hodnotu nelze užít, je-li obrázek sice dekorativním prvkem, ale zároveň slouží jako odkaz. To

platí i pro případ, kdy se takový odkaz užije třeba k přeskočení navigace a slouží tedy jen jako odkaz do dokumentu.

Je-li obrázek použit kvůli odlišení, zda se stránkou pracuje skutečný člověk nebo počítač (tzv. CAPTCHA), jsou uživatelům k dispozici i doplňkové metody, které umožňují toto odlišení provést.

Do webové stránky se nesmí zařazovat text ve formě obrázku a to ani pokud se jedná o ochranné pravidlo, třeba před "vykrádáním" adres elektronické pošty roboty. Text ve formě obrázku, byť je vzhledově naprosto stejný jako okolní text, je stále obrázkem a uživatel asistivní technologie se s jeho obsahem nemusí seznámit.

Toto pravidlo je povinné.

Pravidlo 2

Multimediální prvky nesoucí významové sdělení musí být doplněny textovými titulky, jestliže nejsou jen alternativou k existujícímu textovému obsahu.

Pokud tvůrce/správce webových stránek poskytuje informace pomocí multimediálního prvku (videozáznam, audiozáznam atp.) a tyto informace nejsou jen doplňkovou alternativou k již existujícímu textovému obsahu, musí být uživatelům k dispozici textové titulky nebo jiný textový zápis.

Tato textová alternativa dostatečně umožňuje seznámit se s podstatou prezentovaných informací i uživatelům, kteří kvůli svému postižení nebo vybavení nemohou vnímat informace prezentované pomocí multimédií.

Textové titulky nemusí být závislé na čase, tedy nemusí se vždy jednat vyloženě o textový titulek daného okamžiku. V naprosté většině případů postačí textový přepis jako jednoduchá informace, která není závislá na čase, a tedy která se neprezentuje v reálném čase přehrávání multimediálního prvku.

Toto pravidlo je povinné.

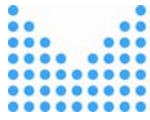
Pravidlo 3

Pokud to charakter webových stránek nevyklučuje, informace sdělované prostřednictvím skriptů, objektů, appletů, kaskádových stylů, cookies a jiných doplňků na straně uživatele, musí být dostupné i bez kteréhokoli z těchto doplňků a stránky musí být standardně ovladatelné. V opačném případě sdělí orgán veřejné správy tyto informace jiným způsobem.

Tvůrce/správce webových stránek musí počítat s tím, že uživatelé v důsledku svého postižení nebo vybavení nebudou moci používat ve svém prohlížeči některé doplňky. Webová stránka tedy musí obsahovat všechny podstatné informace, i když uživatel aktuálně nemůže používat JavaScript, Flash, applety, kaskádové styly (CSS), cookies či jiné doplňky internetového prohlížeče nebo operačního systému.

Webové stránky musí být rovněž bez těchto doplňků standardně ovladatelné, musí být k dispozici každá webová stránka a všechny odkazy musí být funkční.

Některé existující webové stránky mohly být vytvořeny s využitím zmíněných skriptů, objektů atd. a úprava těchto stránek, aby v nich již skripty apod. nebyly, není technicky možná (např. implementace elektronického podpisu či šifrování), nebo by znamenala prakticky vytvoření úplně nových stránek. Z toho důvodu je ponechána podmínka, určená

zejména pro ty, kdo již mají webové stránky, ve kterých jsou skripty apod. obsaženy. Pokud taková situace nastane, je nutné stanovit, jakým jiným způsobem se může hendikepovaný uživatel k informacím dostat, např. na základě e-mailového či telefonického dotazu.

V případě vytváření nových webových stránek je pak nutné dbát již ve fázi přípravy na respektování daného pravidla a webovou prezentaci vytvořit tak, aby byla přístupná i bez skriptů, objektů, appletů, kaskádových stylů, cookies a jiných doplňků na straně uživatele.

Toto pravidlo je podmíněně povinné.

Pravidlo 4

Informace sdělované vizuální podobou webových stránek, tvary jednotlivých prvků, jejich velikostí, pořadím nebo umístěním musí být dostupné i v případě, že uživatel nemůže tyto aspekty vnímat.

Tvůrce/správce webové stránky nesmí spoléhat na to, že uživatelé uvidí vzhled webové stránky shodně jako on. Řada uživatelů používá taková výstupní zařízení, ve kterých není rozpoznatelné, že některý prvek je větší či menší, vpravo či vlevo, že je tučný, vyjádřený kapitálkami nebo jaký má přesně tvar apod. Není tedy možné vyjadřovat informační sdělení pouze vizuální podobou stránek či jednotlivých prvků.

Vzhledem k tomu, že uživatel může mít ve svém výstupním zařízení úseky webové stránky uspořádané v odlišném pořadí, může ji vidět zformátovanou zcela odlišným způsobem nebo dokonce nemusí webovou stránku vidět vůbec (např. používá hlasový výstup), není možné se v textu odkazovat např. na "červeně zobrazený text", "text v pravém sloupci", "text na konci webové stránky" atd.

Pokud tedy mají tyto vizuální aspekty důležitou informační hodnotu, musí být vždy uživatelům k dispozici i jiným způsobem, například pomocí běžného textu nebo sémantickými (významovými) značkami zdrojového kódu.

Asistivní technologie přistupuje k webové stránce jako k souboru objektů, jejichž druh a pořadí je určeno několika faktory (pořadím v kódu, šablonou XHTML, důležitostí nadpisu, apod.) Je tedy nutné si představit webovou stránku jako lineární seznam objektů.

Toto pravidlo je povinné.

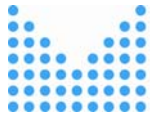
Pravidlo 5

Informace sdělované barvou musí být dostupné i bez barevného rozlišení

Pokud uživatel nedokáže kvůli svému postižení správně vnímat barvy, nebo pokud jeho program pro přístup k webové stránce ukazuje tuto jinými barvami, nebo mu barvy dokonce neprezentuje vůbec (třeba textový prohlížeč), musí mu všechny informace prezentované na webové stránce zůstat stále srozumitelné. Uživatel musí být schopen rozpoznat význam a funkcionalitu jednotlivých obsahových prvků a zejména odlišit odkazy od ostatního textu.

Webová stránka tedy neobsahuje např. odkazy odlišené od okolního textu pouze jinou barvou nebo rozlišení významově různých obsahových částí pouze pomocí použité barvy (tj. např. povinné položky formuláře, jednotlivé části grafů atp.).

Všechny informace na webové stránce musí být rovněž dostupné i při zapnutí jiného barevného schématu operačního systému, než je standardní nastavení a nebo při úplném potlačení barev na stránce.

Toto pravidlo je povinné.

Pravidlo 6

Barvy popředí a pozadí textu (nebo textu v obrázku) musí být vůči sobě dostatečně kontrastní, jestliže text nese významové sdělení.

Kombinace barvy popředí textu (nebo textu v obrázku) a barvy či vzorku na pozadí musí tvořit dostatečný vzájemný kontrast, aby barvy vzájemně nesplývaly pro uživatele, kteří mají zhoršený zrak. Dostatečný vzájemný kontrast musí mít barva textu i v případě, že prvek získá focus.

Vzájemný kontrast běžného písma do velikosti 18 bodů nebo tučného písma do velikosti 14 bodů musí dosahovat minimálně hodnoty 4,5:1. Kontrast běžného písma nad 18 bodů nebo tučného písma nad 14 bodů musí dosahovat minimálně hodnoty 3:1. Posouzení je možné např. v on-line nástroji <http://juicystudio.com/services/luminositycontrastratio.php>, případně na dalších odkazech z webové stránky <http://www.w3.org/TR/2007/WD-UNDERSTANDING-WCAG20-20071211/visual-audio-contrast-contrast.html>

nebo pomocí aplikace <http://www.pravidla-pristupnosti.cz/nastroje/cca.zip> na webové stránce <http://www.pravidla-pristupnosti.cz/nastroje/kontrast.php>.

Pozn.: Pokud je text (nebo text v obrázku) použit pouze jako dekorace a nenesení žádný informační význam, nemusí být tato podmínka dodržena.

Toto pravidlo je povinné.

Pravidlo 7

Velikost písma musí být možné zvětšit alespoň na 200 % a zmenšit alespoň na 50 % původní hodnoty pomocí standardních funkcí prohlížeče. Při takové změně velikosti nesmí docházet ke ztrátě obsahu nebo funkcionality.

Uživatelé, kteří mají zhoršený zrak, si mohou ve všech běžně používaných internetových prohlížečích pohodlně zvětšit velikost písma pomocí standardní funkcionality prohlížeče. Musí být možné zvětšit písmo minimálně na 200 % a zmenšit na 50 % původní hodnoty. Takové zvětšení/zmenšení písma zároveň nezpůsobuje ztrátu obsahu nebo funkcionality webové stránky a pokud je to možné, nezpůsobuje nutnost použití horizontálního posuvníku.

Předpisy definující velikost písma na webové stránce proto neobsahují jednotky, které by toto zvětšení znemožňovaly. Velikost tudíž není definována pomocí jednotek pt, pc, in, cm, mm a px.

Toto pravidlo je povinné.

B. Práci s webovou stránkou řídí uživatel

Pravidlo 8

Obsah ani kód webové stránky nesmí předpokládat ani vyžadovat konkrétní výstupní či ovládací zařízení.

Každý uživatel má právo používat výstupní a vstupní (ovládací) zařízení podle vlastní volby. Kód ani obsah webové stránky proto nesmí předpokládat (nebo dokonce vyžadovat), že

uživatel například má barevný monitor (nebo že vůbec používá monitor), že má aktivní zvukový výstup, že má možnost tisku atd.

Rovněž vstupní (ovládací) zařízení a jejich funkce se mohou mezi uživateli výrazně lišit. Webová stránka proto nemůže předpokládat, že uživatel používá konkrétní zařízení (tj. např. že má klávesnici, myš, že vidí grafický kurzor) nebo že určitá tlačítka klávesnice či myši existují a mají přiřazenu určitou funkci (např. F5 pro obnovení obsahu webové stránky, F1 pro nápovědu, Enter pro odeslání formuláře, Tab pro pohyb mezi odkazy, pravé tlačítko myši pro kontextovou nápovědu). Tato tlačítka mohou mít u některých uživatelů přiřazenu zcela odlišnou funkci, nebo dokonce nemusejí být vůbec k dispozici.

Webová stránka tedy také nesmí technicky omezit přístup k jejímu kódu a to ani z důvodů bezpečnosti, nebo zabránění neoprávněnému šíření informací. Nesmí být nijak omezeno předání a zobrazení, či další zpracování zdrojového kódu stránky, ale ani nesmí být třeba omezena funkce kontextové nabídky, nebo dokonce skriptem kontextová nabídka zcela zakázána. To platí i pro funkce formuláře a jednotlivých jeho prvků, kde se nesmí aktivním technickým způsobem omezit práce s objektem a textem.

Je-li z určitého důvodu část stránky, nebo celá, optimalizována pro daný prohlížeč, či rozlišení (třeba pro usnadnění vykreslování designu stránky, nebo pro rozšířené funkce na stránce), musí být obsah stránky jasně interpretován i v ostatních technologiích.

Toto pravidlo je povinné.

Pravidlo 9

Obsah ani kód webové stránky nesmí předpokládat ani vyžadovat konkrétní způsob použití ani konkrétní programové vybavení. Pokud je předpokládáno či vyžadováno konkrétní programové vybavení, může to být pouze z důvodu technické nerealizovatelnosti přizpůsobení obsahu a kódu webové stránky všem programovým vybavením.

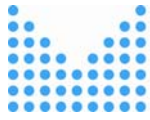
Každý uživatel má právo používat programové vybavení podle vlastní volby. Kód ani obsah webové stránky proto nesmí předpokládat (nebo dokonce vyžadovat), že uživatel například používá konkrétní operační systém, konkrétní prohlížeč nebo další určité programové vybavení.

V některých případech není technicky možné optimalizovat daný kód pro všechny existující prohlížeče či operační systémy. V takovém případě je nezbytné uvést, jaké programové vybavení je pro prohlížení webové stránky nutné a jakým způsobem lze informaci získat, pokud uživatel dané programové vybavení nevládní.

Odkaz z webových stránek může směřovat na jiný typ obsahu, než je webová stránka, tj. například na soubory ve formátu PDF, RTF, XLS, které se obvykle zobrazují v jiné aplikaci, než je internetový prohlížeč. Při použití těchto souborů je vhodné dbát o to, aby bylo možné soubor zobrazit i ve volně dostupné aplikaci, případně soubor dát k dispozici ve více formátech.

V prohlášení o přístupnosti se doporučuje uvádět, v jakých formátech jsou na webových stránkách prezentovány dokumenty a je vhodné i informovat o nejjednodušším způsobu, jak tyto dokumenty zobrazit (třeba umožnit odkazem přímé stažení prohlížeče, apod.).

Toto pravidlo je podmíněně povinné.

Pravidlo 10

Načtení nové webové stránky či přesměrování musí být možné jen po aktivaci odkazu nebo po odeslání formuláře.

Obsah webové stránky se nesmí měnit, dokud uživatel neprovede akci, která je k takové změně jasným impulsem (např. kliknutí na odkaz, odeslání formuláře, kliknutí na aktivní prvek nebo volba položky ve formulářovém prvku).

Pouhá změna hodnoty formulářového prvku, aniž by byl formulář odeslán, nebo kliknutí na prvek, který není odkazem, smí ovlivnit jenom stávající obsah webové stránky (např. zobrazení dodatečné části formuláře po výběru položky z nabídky, zobrazení/skrytí podnabídky po kliknutí na položku v menu atd.). Nesmí způsobit načtení nové webové stránky či přesměrování – to je možné jen po aktivaci odkazu nebo po odeslání formuláře.

Obvyklé akce uživatele, které nespočívají v aktivaci nějakého prvku (např. pohyb kurzoru po stránce, označení textu atd.), mohou způsobit pouze takovou dílčí změnu ve webové stránce, která nezpůsobí její přeformátování – např. zobrazení/skrytí nějakého prvku, jehož viditelnost nemá vliv na formátování a pozici okolního obsahu (např. pozicovaný rámeček s detailními informacemi, zobrazení podnabídky atd.).

Toto pravidlo je povinné.

Pravidlo 11

Načtení nové webové stránky do nového okna prohlížeče musí být možné jen v odůvodněných případech a uživatel na to musí být předem upozorněn.

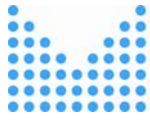
Způsob otevírání nových webových stránek nesmí být v kódu nijak specifikován a je ponechán na volbě uživatele. Pouze v odůvodněných případech (např. je-li třeba ponechat nadále zobrazenou stávající webovou stránku nebo pro zobrazení doplňkových informačních oken a dialogů), mohou být webové stránky otevírány v novém okně. V tom případě na to musí být uživatel jasně a předem upozorněn – např. textem odkazu, upozorněním vedle odkazu nebo v atributu `title` značky `<a>`.

Otevření nového okna prohlížeče je možné, jen když uživatel aktivuje odkaz nebo odešle formulář. K otevření nového okna prohlížeče tak nikdy nesmí docházet automaticky, bez této uživatelské akce. Obdobně se musí chovat stránka i při otevření takzvaného "tabu" ve stejném okně prohlížeče, podporuje-li tuto funkci. Otevření nové webové stránky v novém okně nesmí být technicky nijak specifikováno (třeba přímým nařízením, že se užije vždy nové okno, nebo dokonce nová instance prohlížeče, namísto otevření v novém tabu stávajícího okna) a chování v tomto okamžiku si musí řídit prohlížeč. Webová stránka nesmí předpokládat, že uživatel má konkrétně nastaveno chování v případě požadavku na otevření nového okna.

Pokud se má během jedné akce otevřít současně více oken, musí být uživatel dostatečně a předem upozorněn i na jejich počet.

Nově otevřené okno nesmí omezovat práci uživatele, tedy webová stránka otevřená v novém okně nesmí předpokládat a nařizovat konkrétní parametry okna a prohlížeče. Nesmí být také technicky omezena možnost nově otevřené okno přesunout, změnit jeho vzhled a velikost, nebo jej zavřít bez učinění akce uživatele.

Toto pravidlo je povinné.

Pravidlo 12

Na webové stránce nesmí docházet rychleji než třikrát za sekundu k výrazným změnám barevnosti, jasu, velikosti nebo umístění prvku.

Tvůrce/správce webové stránky musí zajistit, že žádná animace či dynamicky se měnící prvek na webové stránce se trvale (více než třikrát po sobě) nemění s frekvencí větší než třikrát za sekundu. Jedná se především o blikání (změna viditelnosti prvku, přepínání pozitivního a negativního zobrazení, výrazné změny barevnosti prvku), pulzování (cyklická změna velikosti) a kmitání (opakovaný pohyb sem a tam). Tyto periodické změny prováděné po jistou dobu častěji než třikrát za sekundu, mohou způsobit potíže osobám s určitými psychickými potížemi (například nastartovat epileptický záchvat).

Značka/hodnota `blink` nesmí být v HTML kódu použita vůbec, protože u takové značky není možné nastavit frekvenci blikání a zajistit její dodržení na všech cílových zařízeních. Je doporučeno, aby k rychlým změnám barevnosti, jasu, velikosti nebo umístění prvku nedocházelo na webových stránkách vůbec.

Tento princip se vztahuje i na zástupný obrázek stránky, na její ikonku, nebo na objekt prezentovaný v okně prohlížeče a nařízený webovou stránkou (např. blikání a přejíždění textu na spodní liště okna prohlížeče).

Je pochopitelné, že k těmto změnám může docházet v audiozáznamech či animacích, které budou na webových stránkách k dispozici – v takovém případě je vhodné si záznam před jeho zveřejněním prohlédnout a posoudit, zda by nemohl postiženému člověku způsobit obtíže.

Toto pravidlo je povinné.

Pravidlo 13

Zvuk, který zní na webové stránce déle než tři sekundy, musí být možné na této webové stránce vypnout nebo upravit jeho hlasitost.

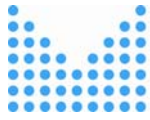
Neustále znějící zvuk na pozadí webové stránky omezuje schopnost slyšet informace hlasového výstupu a způsobuje pokles či ztrátu koncentrace. Některým uživatelům se zhoršenou schopností soustředění může až zamezit efektivně používat obsah a funkčnost takové stránky. Pokud totéž navíc udělají dva tvůrci webových stránek, nebylo by možné si je prohlížet zároveň vzhledem ke kakofonii znějící z reproduktorů.

Pokud tedy není možné se takovým zvukovým podkresům zcela vyhnout, musí být uživatelům k dispozici jasný a jednoduchý mechanismus, jak tento zvuk vypnout, pozastavit nebo upravit jeho hlasitost. Tato uživatelská akce má však vliv pouze na zvuk na dané stránce a nijak neovlivňuje nastavení ostatního zvuku v počítači uživatele (není tedy možné využít ovládání hlasitosti přímo v operačním systému či na reproduktorech).

Většina prohlížečů umožňuje potlačit nebo zastavit přehrávání zvuku určitou klávesou, nebo kombinací kláves (nejčastěji klávesou ESCAPE). Webová stránka nesmí takovou možnost omezit.

Je-li zvuk využit jako alternativa k rozpoznání, zda se stránkou pracuje člověk, či robot (takzvaná CAPTCHA), je umožněno takový test udělat i jiným způsobem. Na stránku se zvukovou CAPTCHOU se zvuk pozadí nesmí dát vůbec a uživateli se nesmí omezit možnost přehrávání takového zvuku i jiným, než stránkou nařízeným způsobem.

Toto pravidlo je povinné.

Pravidlo 14

Časový limit pro práci s webovou stránkou musí být dostatečný. Pokud to nevyklučuje charakter webové stránky, může uživatel časový limit prodloužit nebo vypnout.

Tvůrci webových stránek vymezí v některých situacích pro použití dané stránky jen omezený čas. Uživatel musí být v takovém případě vždy informován, že se mu odpočítává čas a kolik ho má k dispozici. Pokud to vyloženě neznemožňuje charakter stránek (např. aukce s přesně daným časem konce nebo on-line test s omezenou dobou na vyplnění), musí tvůrce webových stránek zajistit, aby si mohl uživatel zbývající čas prodloužit nebo časový limit zcela vypnout.

Toto pravidlo je podmíněně povinné.

C. Informace musí být srozumitelné a přehledné

Pravidlo 15

Webové stránky musí sdělovat informace jednoduchým jazykem a srozumitelnou formou, pokud to charakter webové stránky nevyklučuje.

Použití jasného a jednoduchého jazyka podporuje efektivní komunikaci. Nelze předpokládat, že každý návštěvník je odborníkem na problematiku, která je na webových stránkách prezentována. Informace na webových stránkách musí být proto podávány co možná nejsrozumitelněji.

Ke sdělení informací se nepoužívá odborná terminologie, cizí slova a méně obvyklé významy známých slov, jestliže nejsou v dokumentu řádně vysvětleny, nebo jestliže nejsou vysvětleny jinde dostupnou formou (třeba slovníkem pojmů v rámci webových stránek). V tom případě se uvede odkaz, který umožní snadnou dostupnost takového vysvětlení a uživateli je umožněno se vrátit na původní stránku (třeba s využitím funkce prohlížeče). Výjimkou jsou případy, kdy jejich použití je ke správnému výkladu nezbytně nutné. V textu se používají kratší věty místo dlouhých a komplikovaných souvětí.

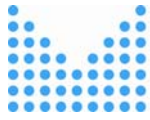
Tvůrce webových stránek nebo správce jejich obsahu nemůže předpokládat, že uživatel předem rozumí obsahu a struktuře jeho organizace nebo přesnému vymezení působnosti orgánu, a tomu by měl přizpůsobit styl informací a jejich strukturování.

Toto pravidlo je podmíněně povinné. Pouze v případě, že jsou webové stránky určeny přímo určité skupině odborníků a není možné jejich obsah přeformulovat do jednoduchého a srozumitelného jazyka, není toto pravidlo nutné uplatnit.

Pravidlo 16

Rozsáhlé obsahové bloky musí být rozděleny do menších výstižně nadepsaných celků.

V případě, kdy jsou obsahové bloky velmi rozsáhlé, musí být tyto bloky vždy rozděleny do menších celků podle svého významu. Jedná se typicky o dlouhé texty, které se dělí do odstavců (značka `<p>`) a jsou vhodně nadepsány (značka `<h2>` až `<h6>`), o rozsáhlé formuláře, které se rovněž dělí do logických celků (značka `<fieldset>`) a mají také své nadpisy (značka `<legend>`). V případě dlouhých výběrových polí (tj. formulářový prvek `<select>`) musí být jednotlivé volby rovněž logicky rozděleny (značka `<optgroup>`) a nadepsány (atribut `label`).

Toto pravidlo je povinné.

Pravidlo 17

Bloky obsahu, které se opakují na více webových stránkách daného orgánu veřejné správy, je možné přeskochit. Pokud webové stránky nemají velký rozsah, nemusí být zajištěno přeskocení opakujících se bloků obsahu.

Webová stránka bývá často rozdělena do typizovaných bloků, které se opakují na více stránkách. Jedná se typicky o hlavičku, navigaci, postranní sloupec, hlavní obsah, patičku atp. Pro uživatele, kteří používají programy asistivních technologií, je podstatné, aby se na každé stránce rychle a pohodlně dostali k obsahovému bloku, ke kterému potřebují, a nemuseli zdlouhavě procházet opakující se bloky na každé stránce.

V úvodu kódu každé stránky jsou proto uvedeny odkazy, které umožňují přechod na důležité bloky obsahu a přeskocení pro návštěvníky v danou chvíli nezajímavých částí stránky. Jedná se zejména o odkazy „Přejít na obsah“ a „Přejít na navigaci“, nebo odkazy typu „Přeskochit navigaci“, apod. Tyto odkazy může tvůrce/správce webových stránek skrýt pro běžné vizuální zobrazení pomocí vhodného stylového předpisu kaskádových stylů (CSS). Pro skrývání však není vhodné používat předpis `display:none` ani `visibility:hidden`, protože takto skrytý text nejsou schopny prostředky asistivních technologií interpretovat.

Pokud nejsou webové stránky na tuto funkcionalitu připraveny, může pro ně být ekonomicky příliš zatěžující v nich toto pravidlo uplatnit. V případě méně rozsáhlých webových stránek, zejména pokud jsou opakující se bloky obsahu krátké, to není z hlediska uživatele tak výrazným přínosem, který by převyšoval náklady spojené s implementací tohoto pravidla. Výjimka se však nevztahuje na vytváření nové verze existujících webových stránek, neboť již při přípravě ergonomických pravidel webu je nutno toto pravidlo zohlednit.

Toto pravidlo je podmíněně povinné.

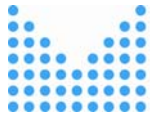
D. Ovládání webových stránek musí být jasné a srozumitelné

Pravidlo 18

Navigace musí být srozumitelná a konzistentní a na všech webových stránkách orgánu veřejné správy obdobná. Od ostatního obsahu webové stránky musí být zřetelně oddělena.

Navigace je základním prvkem každého webu. Díky navigačním odkazům se uživatel pohybuje mezi jednotlivými webovými stránkami, postupuje stromovou strukturou dolů, nahoru či do strany. Aby byla navigace pro uživatele dobře použitelná, musí být vytvořena jednoduchým a intuitivním způsobem. Jednotlivé navigační odkazy nesmí být příliš dlouhé, musí být srozumitelné a dobře vyjadřovat, kam vedou. Uživateli také musí být z navigace zřetelné, v jakém místě struktury se právě nachází (třeba využitím takzvané "drobečkové navigace").

Navigační odkazy musí být sdruženy do samostatných bloků a nesmí se mísit s vlastním obsahem webové stránky. Tyto bloky odkazů by měly být v souladu s dvěma předchozími pravidly opatřeny technickým nadpisem dle jejich důležitosti. Musí být umístěny na každé webové stránce na stabilním místě a to i na stejném místě v kódu stránky, aby je uživatel nemusel složitě hledat a mohl se spolehnout, že celý web je ovladatelný konzistentním

způsobem. Pakliže je na webové stránce navigačních informací více (např. dva druhy navigací na dvou místech), musí mít toto rozdělení jasný význam a opodstatnění.

Toto pravidlo je povinné.

Pravidlo 19

Každá webová stránka (kromě úvodní webové stránky) musí obsahovat odkaz na vyšší úroveň v hierarchii webových stránek a odkaz na úvodní webovou stránku.

Webové stránky jsou většinou tvořeny v tzv. stromové struktuře a každá webová stránka pak patří ve struktuře na přesně dané místo. Některé jsou položeny hierarchicky výše, některé níže, některé jsou na stejné úrovni.

Pro uživatele je důležité, aby mohl pohodlně pomocí navigačních odkazů procházet strukturou vzhůru, dolů a do stran. Protože tvůrce/správce webových stránek neví, jaká bude první webová stránka, kterou uživatel na webových stránkách navštíví (tj. přijde již na konkrétní stránku např. z vyhledávače nebo z odkazu na jiných webových stránkách), musí uživateli umožnit rychle se zorientovat a bez obtíží se přesunout na titulní stránku a webovou stránku, která leží hierarchicky výše.

Přítomnost odkazu na titulní webovou stránku a vyšší úroveň v hierarchii je neméně důležitá i v rámci webové stránky, která se obvykle zobrazuje v rámci (značka `<frame>`). Uživatel opět může přijít např. z vyhledávače na obsah konkrétního rámce, aniž by byly ostatní rámce, ve kterých je např. navigace, vůbec vidět.

Toto pravidlo je povinné.

Pravidlo 20

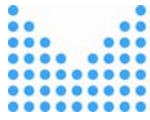
Pokud se jedná o rozsáhlejší webové stránky, musí být kromě navigace k dispozici rovněž vyhledávání nebo odkaz na mapu webových stránek. Odkaz na mapu webových stránek nebo vyhledávací formulář musí být k dispozici na každé webové stránce.

Mapa webových stránek, neboli strukturovaný seznam odkazů na všechny webové stránky webu, a vyhledávací formulář jsou výbornými pomocníky pro orientaci v rámci složitého, rozsáhlého webu. Uživatel, který potřebuje konkrétní informaci a pro kterého by bylo jinak velmi obtížné procházet složitou strukturu webu, jednoduše navštíví mapu webu nebo použije vyhledávání.

Odkaz na mapu webu nebo vyhledávací formulář musí být k dispozici na každé webové stránce na stejném místě, aby ji uživatelé mohli použít, ať už se aktuálně pohybují na webu kdekoliv.

U méně rozsáhlých webových stránek (s rozsahem omezeným základním menu na titulní stránce) není nutné toto pravidlo uplatnit, protože uživatel se na nich snadno zorientuje i bez mapy či vyhledávání, ovšem musí být splněny všechny podmínky umístění a struktury navigace.

Mapa stránek by měla obsahovat strukturovaný seznam všech stránek (nebo sekcí na stránkách) a to tak, jak jsou jednotlivé stránky, nebo sekce řazeny v hierarchii webu. Doporučuje se pro samotnou mapu stránek užít víceúrovňového seznamu s odkazy na jednotlivé stránky a sekce. Seznam lze pochopitelně vzhledově stylovat, avšak měl by být použit technický seznam (třeba typu ``, nebo `` s více úrovněmi).

K vyhledávání na stránce je nutné uvést, že výsledky vyhledávání by měly dobře popisovat a uvádět jednotlivé stránky, které jsou vyhledány. Doporučuje se, aby odkazy na jednotlivé výsledky vyhledávání byly zároveň také nadpisy, aby se po stránce s výsledky mohl uživatel snadno pohybovat. U vyhledávání by mělo být také popsáno, které parametry a operátory v zadávání dotazu může uživatel využít (např. jestli se víceslovný termín musí dát do uvozovek, zda se prefixí "-text" může vyloučit z hledání určitý text, či zda vyhledávání zohledňuje skloňování).

Toto pravidlo je podmíněně povinné.

Pravidlo 21

Každá webová stránka musí mít výstižný název odpovídající jejímu obsahu.

Název webové stránky (značka `<title>` v sekci `<head>`) je jedním z nejdůležitějších prvků pro správnou orientaci na webových stránkách. Název webové stránky charakterizuje její obsah, je to jeden ze základních identifikátorů, a může se zobrazovat jako první informace o stránce (třeba i ve vyhledávačích).

V názvu webové stránky musí být proto vždy uveden jak název celého webu, tak název konkrétní stránky, který jednoznačně a srozumitelně popisuje její obsah, smysl nebo funkcionalitu. Pokud je to možné, je rozlišující informace uvedena před informací obecnou (tzn. název stránky před názvem webu). Vhodné je oba názvy oddělit ve stringu `<title>` vždy stejným oddělovačem, jako naprosto nevhodné se pro tento oddělovač jeví znaky čárek a středníků. Ideálním případem je třeba "Úvodní stránka - Ministerstvo vnitra". Do názvu stránek nedáváme URL adresu a ani adresu webu a snažíme se dodržet sémanticky správný popis i vzhledem k pravidlům SEO.

Název uvedený tagem `<title>` se užije i v každé stránce zobrazené v rámci, kde i rámec sám by měl mít svůj název (parametr `name`, nebo `frameName` u starší specifikace DHTML v jednotlivých tazích `<frame>`).

Toto pravidlo je povinné.

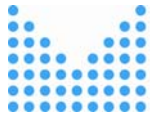
Pravidlo 22

Každý formulářový prvek musí mít popisek vystihující požadovaný obsah.

U každého formulářového prvku (např. značky `<textarea>`, `<input type="text">`, `<input type="radio">`, `<input type="checkbox">` a `<select>`) si musí být tvůrce/správce webové stránky jistý, že uživatel bez obtíží pozná, co má do daného prvku vyplnit nebo zvolit. Proto musí mít každý prvek uvedený svůj popisek, ve kterém je jednoznačně uvedeno, jak s prvkem zacházet.

V některých výstupních zařízeních je však vazba mezi formulářovým prvkem a jeho nadpisem obtížně rozpoznatelná, proto musí být všechny popisky ke svým formulářovým prvkům jednoznačně přiřazeny pomocí značky `<label>` a vazebních atributů `for` (u značky `<label>`) a `id` (u značky formulářového prvku).

Zejména jako vyhovující a nutné se to ukazuje tam, kde je formulář tvořen technicky tabulkou, kde v jednom sloupci jsou nejprve klasické statické texty s nadpisy polí a v druhém jsou samotná pole. Pokud se taková stránka považuje za sled objektů, velmi jednoduše se může stát, že se nejprve budou číst všechny popisky polí a pak - bez popisků - všechna pole

za sebou. Obdobné je to třeba i v případě, kdy je jeden údaj rozdělen do více polí (třeba adresa do pole "Ulice" a "Číslo") na stejném řádku bez svázaných popisků.

Toto pravidlo je povinné.

Pravidlo 23

Pokud uživatel učiní chybu při vyplňování webového formuláře, musí být k dispozici informace o tom, ve které položce je chyba. Pokud to charakter webového formuláře nevyklučuje, musí být k dispozici rovněž informace, jak tuto chybu odstranit.

Při vyplňování webového formuláře může dojít k tomu, že některou položku uživatel vyplní chybně. Po jeho odeslání se pak musí dozvědět, že formulář nebyl vyplněn správně, která položka je chybně vyplněna, a že se má pokusit vyplnit položku správně a formulář znovu odeslat.

Tato informace musí být přehledně a srozumitelně zobrazena před formulářem (resp. co nejdříve začátku stránky) a může být doplňkově k dispozici i u chybně vyplněných polí.

Je-li to možné, oznámení o chybě rovněž obsahuje informaci o tom, proč chyba vznikla a jakým způsobem ji opravit.

Pokud uživatel nevyplní formulář správně a nejedná se o takový bezpečnostní úkon, který by to znemožňoval, musí se po oznámení chyby uživateli umožnit, aby ve své práci navázal na předchozí stav, tedy nikoliv aby daný úkon musel provádět od začátku. Tedy data ve formuláři zůstanou vyplněna a uživatel o ně nepřijde a nemusí je všechna vyplňovat znovu.

Toto pravidlo je podmíněně povinné. Pokud uživatel učiní chybu (která je automatizovaně testována), musí být o tom informován vždy. U složitějších formulářů je v některých případech nerealizovatelné poskytnutí informace, jak chybu konkrétně odstranit – v takovém případě se může uplatnit podmínka. Důvodem může být příliš mnoho kombinací možných chyb, případně velmi složitý algoritmus vyhodnocující chybu, který nelze uzpůsobit tak, aby zároveň dával návod k jejímu odstranění. Například je nutné, pokud je zadáno datum ve špatném formátu (např. „02.1.2007“), vrátit hlášení „bylo zadáno chybné datum, zadejte datum ve formátu DD.MM.RRRR“ (naopak by ale bylo složité vracet hlášení „bylo zadáno chybné datum, zadal jste měsíc pouze jedním číslem“, protože by tak vznikalo příliš mnoho kombinací chybových hlášení – taková forma reakce tedy není vyžadována).

Pravidlo 24

Text odkazu nebo jeho přímo související text musí výstižně popisovat cíl odkazu. Jestliže odkaz vede na jiný typ souboru, než je webová stránka, musí být odkaz doplněn sdělením o typu, případně o velikosti tohoto souboru.

Z textu každého odkazu by měl uživatel poznat, kam odkaz vede a co může na cílové stránce očekávat. Text odkazu musí být proto dostatečně výstižný. Pokud není možné vyjádřit informaci o cíli odkazu pomocí textu odkazu, musí být tato informace dostupná alespoň v atributu `title` odkazu (značky `<a>`) nebo v přímém kontextu odkazu.

V případě, že odkaz vede na jiný typ obsahu, než je webová stránka, tj. například na soubory ve formátu PDF, RTF, XLS, které se obvykle zobrazují v jiné aplikaci, než je internetový prohlížeč, je tato skutečnost z označení odkazu zřetelná. Odkaz doprovází sdělení o typu cílového souboru (tj. například PDF, RTF) a jeho velikosti.

Souvisejícím textem je míněna věta, odstavec (vymezený značkou `<p>`), položka seznamu (vymezená značkami ``, `<dt>` nebo `<dd>`) nebo buňka tabulky (vymezená značkou `<td>`), ve které se odkaz nachází. Souvisejícím textem je rovněž vazba mezi záhlavím řádku/sloupce tabulky (vymezená značkou `<th>`) a buňkou tabulky, která do daného řádku/sloupce patří.

Toto pravidlo je povinné.

Pravidlo 25

Každý rám musí mít vhodné jméno či popis vyjadřující jeho smysl a funkčnost.

Některá zobrazovací či hlasová zařízení neumějí s rámci (tj. prvek `<frame>`) pracovat a prezentují je jednotlivě. Proto je nutné, aby uživatel věděl, co je obsahem každého rámce ještě před tím, než je mu zobrazen jeho obsah.

Všechny rámce musí být pojmenovány tak, aby jejich název vystihoval smysl a funkčnost daného rámce, či objektu ve vloženém rámci.

Tento název je pak uveden v rámci prvku `<frame>` v atributu `name`. Pakliže jednoslovný název rámce nedokáže dostatečně vyjádřit jeho smysl a funkčnost, je v rámci prvku `<frame>` přítomen ještě atribut `title`, ve kterém je pak uvedena víceslovná informace, která doplňuje obsah atributu `name`. Obecně se rámce již většinou nepoužívají, a při tvorbě webových stránek není vhodné je využívat.

Tyto principy platí i v případě, že je do stránky nějaký objekt vložen formou vloženého rámce - tedy tagu `<iframe>`.

Toto pravidlo je povinné.

E. Zdrojový kód musí být technicky způsobilý a strukturovaný

Pravidlo 26

Sémantické značky, které jsou použity pro formátování obsahu, musí být použity ve zdrojovém kódu tak, aby odpovídaly významu obsahu.

Sémantické (významové) značky jazyka XHTML se používají pro vyjádření významu daného prvku (nadpis, citace, zdůraznění atp.). Pomocná výstupní zařízení umějí tyto značky používat a význam takto označených prvků zprostředkovávají svým uživatelům.

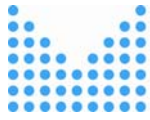
Je proto nezbytné, aby pomocí sémantických značek nebyl označen takový prvek, který svým charakterem neodpovídá významu značky. Například kvůli dosažení vizuální podoby (značka pro nadpis kvůli zvětšení textu, značka pro blokovou citaci kvůli odsazení od levého okraje atp.). A nebo naopak, aby prvek, který je určitého druhu, byl vždy takovou značkou opatřen (např. aby všechny skutečné nadpisy nebyly jen odstavce s určitým vzhledem, ale skutečně byly nadpisy s užitím správného tagu jazyka).

Sémantickou značkou tak musí být označen pouze takový prvek, který svým charakterem použité značce odpovídá.

Toto pravidlo je povinné.

Pravidlo 27

Prvky značkovacího jazyka, které jsou párové, musí mít vždy uvedenu počáteční a koncovou značku. Značky musí být správně zanořeny a nesmí docházet k jejich křížení.

Webové stránky musí být vytvořeny kódem mezinárodně uznávané verze značkovacího jazyka HTML či XHTML. Syntaktická správnost vůči zvolené specifikaci značkovacího jazyka je klíčová po správnou funkcionalitu výstupních zařízení.

Pomocná zobrazovací zařízení nemusejí být k chybám v sintaxi značkovacího jazyka tak tolerantní jako běžné internetové prohlížeče a vyžadují správné uvedení jednotlivých značek. Proto musí mít prvky značkovacího jazyka XHTML vždy uvedenu počáteční i koncovou značku, vyjma situace, kdy to použitá specifikace nevyžaduje. Značky musí být správně zanořeny a nesmí docházet k jejich křížení.

Toto pravidlo je povinné.

Pravidlo 28

Ve zdrojovém kódu musí být určen hlavní jazyk obsahu webové stránky.

Pomocná výstupní zařízení mohou mít potíže při interpretaci textového obsahu webové stránky, pokud nerozpoznají, v jakém jazyce byl text napsán. Proto musí být tato informace přítomna ve zdrojovém kódu stránky pomocí atributů `lang` nebo `xml:lang` ve značce `<head>`.

V HTML 4.01 je ve značce `<head>` přítomen pouze atribut `lang`. V XHTML posílaném jako `application/xhtml+xml` je přítomen pouze atribut `xml:lang`. V XHTML posílaném jako `text/html` jsou pro účely zachování zpětné kompatibility přítomny oba atributy.

Toto pravidlo je povinné.

Pravidlo 29

Prvky tvořící nadpisy a seznamy musí být korektně vyznačeny ve zdrojovém kódu a musí být výstižné.

Při prezentování seznamů a nadpisů se v prostředcích asistivních technologií, ale třeba i v běžných webových prohlížečích, používají specifické postupy zpřístupňující uživateli strukturu nadpisů webové stránky umožňující snadný pohyb mezi nimi. Proto musí být jako nadpis (tj. značkami `<h1>` až `<h6>`) označeny všechny prvky, které nějaký nadpis představují.

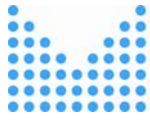
V případě správného použití značek pro seznamy se poskytují informace o struktuře a typu seznamů a umožňují snazší navigaci mezi položkami seznamů. Proto jsou korektně označeny všechny seznamy (značky ``, `` a `<dl>`) a jejich jednotlivé položky (značky ``, resp. `<dt>` a `<dd>`).

Toto pravidlo je povinné.

Pravidlo 30

Je-li tabulka použita pro zobrazení tabulkových dat, musí obsahovat značky pro záhlaví řádků nebo sloupců.

Tabulky jsou primárně určeny k zobrazení tabulárních dat (křížově závislých údajů) a k tomu účelu jsou konstruována i různá alternativní výstupní zařízení, která se snaží např. nevidomým uživatelům prezentovat tabulky co nejpochoptitelnější formou. Takové tabulky proto musí obsahovat prvky `<th>`, kterými jsou vyznačena záhlaví řádků nebo sloupců a které jsou pomocnými zobrazovacími technologiemi prezentovány před každým řádkem/sloupcem, či dokonce před každou buňkou tabulky.

Naopak, tvoří-li tabulka jen pomocnou konstrukci k rozvržení obsahu na webové stránce (zejména u starších webových stránek, u nově vytvářených webových stránek se toto řešení obvykle nevyužívá) a její obsah netvoří křížově závislá data, prezentovaná záhlaví by výrazně zhoršila pochopení struktury a obsahu tabulky, a proto zde prvky `<th>` být nesmějí.

Toto pravidlo je povinné.

Pravidlo 31

Obsah všech tabulek musí dávat smysl čtený po řádcích zleva doprava.

Pomocná výstupní zařízení obvykle prezentují obsah tabulek po řádcích, každý řádek pak po buňkách zleva doprava. Pokud by byl nějaký související obsah rozdělen pod sebe do dvou řádků tabulky, při grafické prezentaci sice může opticky navazovat, ale na alternativním výstupu budou tyto úseky přerušeny obsahem sousedních buněk. Proto tvůrce/správce webových stránek nesmí předpokládat, že je uživateli patrná návaznost ve svisle sousedících buňkách. Obsah každé tabulky musí vždy dávat smysl, je-li čtený po řádcích.

Toto pravidlo je povinné.

F. Prohlášení o přístupnosti webových stránek

Pravidlo 32

Každá webová stránka musí vždy obsahovat prohlášení o tom, že forma uveřejnění informací je v souladu s touto vyhláškou (prohlášení o přístupnosti) nebo odkaz na toto prohlášení.

Prohlášení o přístupnosti musí zahrnovat sdělení o tom, že informace jsou uveřejněny ve formě, která je v souladu s vyhláškou o přístupnosti.

Orgán také v prohlášení přístupnosti sdělí, jakým způsobem budou informace, které nejsou na webových stránkách přístupné, sděleny tazateli jinou formou. Tento případ se užije i pokud se na webových stránkách umístí dokumenty v nestandardním formátu. Tím se zajistí, že kromě webových stránek, budou moci jejich návštěvníci informace získat i jinak (třeba elektronickou poštou, nebo telefonicky), pokud budou mít s jejich získáním na webových stránkách nějaký problém.

Toto pravidlo je povinné.

Pravidlo 33

Pokud orgán veřejné správy některá z podmíněně povinných pravidel uvedených pod čísly položek 3, 9, 14, 15, 17, 20 a 23 v souladu s uvedenou podmínkou neuplatní, musí uveřejnit tuto informaci v prohlášení o přístupnosti, a to jejich číselným výčtem, včetně příslušného odůvodnění.

Pravidla uvedená pod čísly položek 3, 9, 14, 15, 17, 20 a 23 mají uvedenu závaznost typu podmíněně povinná. Orgán veřejné správy má možnost tato pravidla v souladu s uvedenou podmínkou neuplatnit. Neuplatnění konkrétního pravidla musí v prohlášení o přístupnosti odůvodnit tak, aby z tohoto odůvodnění bylo jednoznačně patrné, že se na něj podmínka uvedená v pravidle vztahuje či nevztahuje (vždy podle znění konkrétní podmínky).

Odůvodnění tak bude vyplývat z podmínek, které jsou u každého podmíněně povinného pravidla uvedeny.

Toto pravidlo je podmíněně povinné. V případě, že orgán veřejné správy splnil všechna pravidla a nevyužil žádnou z podmínek, nemusí samozřejmě tento výčet neuplatněných pravidel a jejich odůvodnění uvádět.

4 Změny

4.1 Změny oproti předchozí verzi

Verze 0.10 – první verze Metodického pokynu.

Verze 0.11 – Změna hodnoty vzájemného kontrastu v komentáři k pravidlu č. 6 z hodnoty 5:1 na 4,5:1 na základě finální verze metodiky WCAG 2.0 z prosince 2008.

Verze 1.00 – Formální úprava materiálu.

Verze 1.10 – Zapracování připomínek, které vznikly při zpracování Metodik v oblasti asistivních technologií a přístupnosti – autor Michal Rada a spol.

4.2 Změnové řízení

Status	Datum	Popis	Garant	Schválil
Verze 0.10	1.2.2008	První verze	Odbor koncepce a koordinace ISVS	Ředitelka OKK ISVS
Verze 0.11	1.2.2009	Aktualizace metodického pokynu	Odbor koncepce a koordinace ISVS	Ředitelka OKK ISVS
Verze 1.00	1.5.2009	Formální úprava metodického pokynu	Odbor koncepce a koordinace ISVS	Ředitelka OKK ISVS
Verze 1.10	20.4.2010	Úpravy podle připomínek vzešlých z Metodik v oblasti asistivních technologií a přístupnosti	Odbor koncepce a koordinace ICT ve veřejné správě	Ředitelka OKK